WIN-MAT-002: Manuele bloeddrukmeter (klokmodel) met stethoscoop

Page Contents

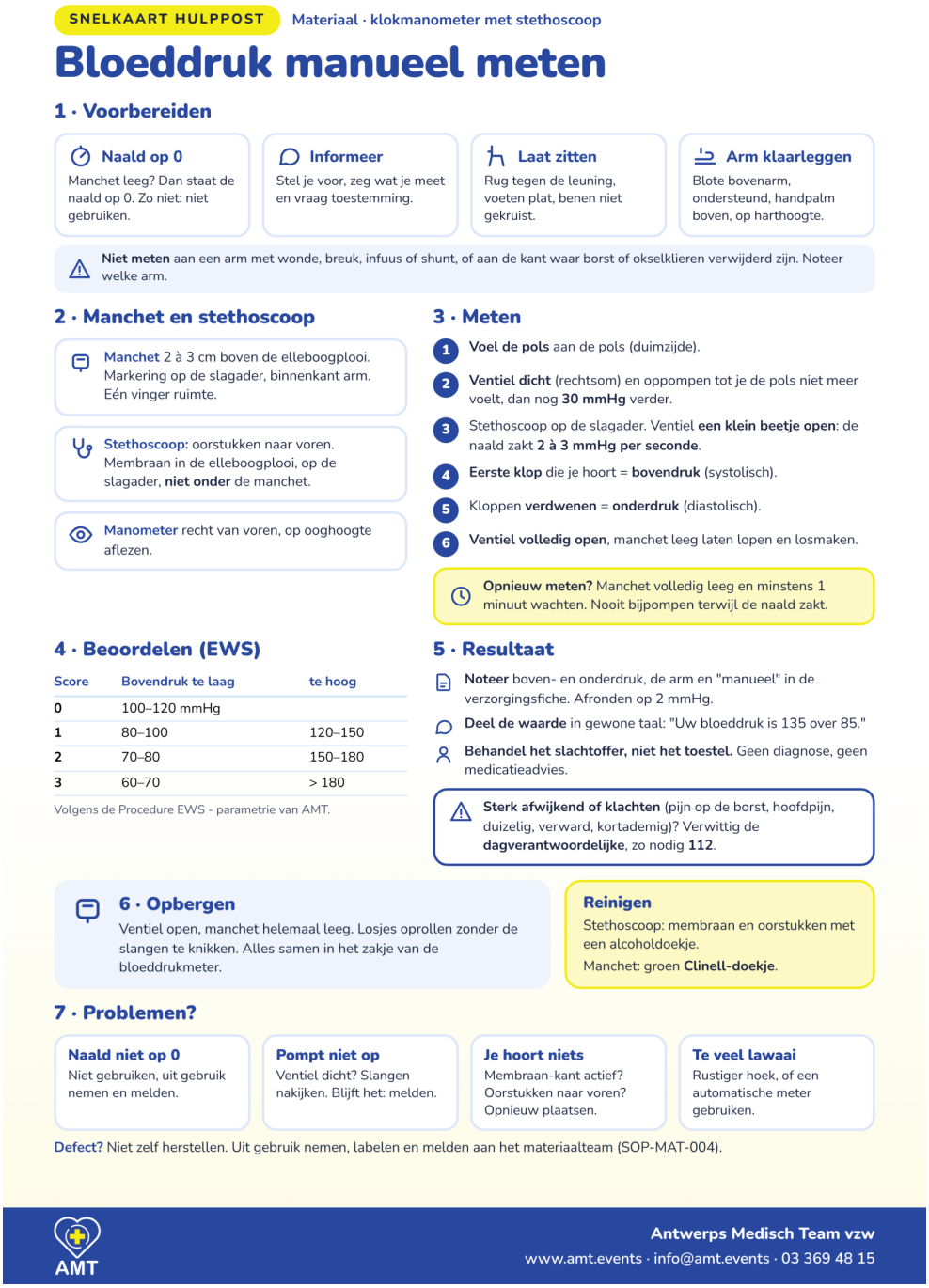
- Doel
- Infographic (snelkaart)
- 1. Het materiaal
- 2. Voor de meting
- 3. De manchet aanleggen
- 4. Meten
- 5. Resultaat: noteren en beoordelen
- 6. Reinigen en opbergen
- 7. Problemen

Doelgroep	Versie	Aangemaakt op	Gewijzigd op
Alle vrijwilligers op dienst, dagverantwoordelijken	**1.0**	**18/11/2026**	**18/11/2026**

Doel

Deze werkinstructie beschrijft hoe je op de hulppost de bloeddruk manueel meet met een klokmanometer, manchet, pompballon en stethoscoop. Gebruik ze wanneer een automatische meter (zie WIN-MAT-001) niet beschikbaar is of geen betrouwbare waarde geeft. Bovenaan staat de infographic als snelkaart; daaronder volgt de volledige verkorte handleiding.

Infographic (snelkaart)

Bloeddrukmeter manueel - infographic.png

1. Het materiaal

Onderdeel	Functie
Manometer (klok)	Toont de druk in de manchet in mmHg. In rust staat de naald op 0.
Manchet	Gaat rond de bovenarm. Een markering (pijl of lijn) toont waar de slagader moet liggen.

Onderdeel	Functie
Pompballon met ventiel	Pompt de manchet op. Met de draaiknop (ventiel) laat je de lucht weer ontsnappen: dicht = rechtsom, open = linksom.
Stethoscoop	Om de polsslag in de elleboogplooi te beluisteren. Oorstukken schuin naar voren, in de richting van je neus.

2. Voor de meting

1. **Controleer het materiaal.** De naald staat op **0** als de manchet leeg is. Staat ze niet op 0, gebruik de meter dan niet en meld het.
2. **Breng het slachtoffer op de hoogte.** Stel je voor, zeg dat je de bloeddruk wilt meten en waarom, en vraag of dat mag. Zeg vooraf dat de manchet stevig zal knellen.
3. **Laat het slachtoffer zitten**, met de rug tegen de leuning, de voeten plat op de grond en de benen niet gekruist. Laat het zo mogelijk eerst enkele minuten rustig zitten.
4. **Positioneer de arm.** Blote bovenarm (geen opgerolde, knellende mouw), ontspannen en ondersteund, handpalm naar boven. De manchet zit op **harthoogte**.
5. **Kies de juiste arm.** Meet niet aan een arm met een wonde, breuk, infuus of dialyseshunt, of aan de kant waar de borst of okselklieren verwijderd zijn. Noteer welke arm je gebruikt hebt.

3. De manchet aanleggen

1. Leg de manchet rond de bovenarm, met de onderrand **2 à 3 cm boven de elleboogplooi**.
2. Leg de markering op de manchet boven de slagader, aan de binnenkant van de arm.
3. Trek de manchet aan. Een vinger moet er nog net onder kunnen.
4. Zet de manometer zo dat je hem recht van voren, op ooghoogte, kan aflezen.

4. Meten

1. **Voel de polsslag** aan de pols (duimzijde).
2. **Draai het ventiel dicht** en pomp de manchet op tot je de pols niet meer voelt. Pomp dan nog **30 mmHg** verder.
3. Plaats het **membraan van de stethoscoop** in de elleboogplooi, op de slagader, net onder de manchet (niet eronder steken).
4. **Open het ventiel een klein beetje**, zodat de naald rustig zakt: ongeveer **2 à 3 mmHg per seconde**.
5. Het **eerste kloppende geluid** dat je hoort = de **bovendruk** (systolisch).
6. Het moment waarop de kloppen **verdwijnen** = de **onderdruk** (diastolisch).
7. **Draai het ventiel volledig open** zodat de manchet helemaal leegloopt, en maak de manchet los.

> **Afronden:** lees af tot op 2 mmHg (een even getal). **Opnieuw meten?** Laat de manchet volledig leeglopen en wacht minstens 1 minuut. Pomp nooit bij terwijl de naald aan het zakken is.

5. Resultaat: noteren en beoordelen

- **Noteer** de bovendruk en onderdruk in de (digitale) verzorgingsfiche, met de arm en "manueel gemeten".
- **Deel de gemeten waarde met het slachtoffer**, in gewone taal, bv. "Uw bloeddruk is 135 over 85."
- **Beoordeel** de bovendruk met de Early Warning Score (EWS) uit de Procedure EWS - parametrie:

EWS-score	Bovendruk te laag	Bovendruk te hoog
0	100–120 mmHg	
1	80–100 mmHg	120–150 mmHg
2	70–80 mmHg	150–180 mmHg
3	60–70 mmHg	> 180 mmHg

- Eén meting is een momentopname; pijn, stress, warmte of inspanning doen de bloeddruk tijdelijk stijgen. **Behandel het slachtoffer, niet het toestel.**
- Stel geen diagnose en geef geen advies over medicatie.

> Bij een **sterk afwijkende waarde**, of afwijkende waarden samen met klachten (pijn op de borst, hoofdpijn, duizeligheid, verwardheid, kortademigheid): verwittig de **dagverantwoordelijke** en volg de werkwijze van de post, zo nodig **112**.

6. Reinigen en opbergen

- Reinig het membraan en de oorstukken van de stethoscoop na elk gebruik met een alcoholdoekje.
- Reinig de manchet met een groen **Clinell-doekje**. Niets onderdompelen.
- Laat de manchet volledig leeglopen, draai het ventiel open en rol de manchet losjes op zonder de slangen te knikken. Berg alles op in het zakje van de bloeddrukmeter.

7. Problemen

Probleem	Mogelijke oorzaak	Wat doe je?

Naald staat niet op 0	Manometer ontregeld	Niet gebruiken, uit gebruik nemen en melden.
Manchet pompt niet op of loopt vanzelf leeg	Ventiel niet dicht, slang los of lek	Ventiel dichtdraaien, slangen controleren. Blijft het: niet gebruiken en melden.
Naald zakt niet	Ventiel te ver dicht	Ventiel voorzichtig verder opendraaien.
Je hoort niets	Stethoscoop verkeerd gedraaid of geplaatst, oorstukken verkeerd	Membraan-kant openklikken, oorstukken naar voren, stethoscoop opnieuw op de slagader zetten, en opnieuw meten na 1 minuut.
Lawaai op de post	Kloppen niet te horen	Meet in een rustiger hoek, of gebruik een automatische bloeddrukmeter.

> **Defect of beschadigd?** Niet zelf herstellen. Neem het materiaal uit gebruik, label het als defect en meld het aan het materiaalteam, via de WhatsApp-groep van de dienst of zoals beschreven in SOP-MAT-004: Materiaal kapot op dienst.

Revision #5
Created 2026-11-18 12:50:25 UTC by Raven Van Hove
Updated 2026-11-18 13:03:32 UTC by Raven Van Hove